

Jak rozhodnout plánovou debatu

Kategorie:

- [Blog NTT](#)

Od Administrator - 2. Červenec 2011

Pojednání o rozhodování plánové debaty připravil člen ŘS Dušan Hrabánek.

Tento příspěvek doplňuje předchozí příspěvky o plánové afirmativní linii a o negaci v plánové debatě. Proto doporučuji si tyto příspěvky přečíst předem. Rozhodčí necht' berou tento příspěvek jako doporučení, jak k plánové debatě přistoupit, abychom již od počátku přistupovali k plánové debatě jednotně. Debatéři pak alespoň zjistí, co od nich rozhodčí budou očekávat.

Úvodem je třeba uvést, že pro debatu na plánovou tezi platí až na výjimky stejná pravidla, jako debatu na jiné typy tezí. Odlišnosti z pohledu rozhodčího jsou především následující:

A. Základní idea

1. V plánové debatě nejde o spor hodnot, nýbrž o **řešení konkrétního problému**. Tj. např. u známé teze „ČR by se měla vyrovnat se svou minulostí“ nejde primárně o to, zda takové vyrovnání naplní tu nebo onu hodnotu, nýbrž o to, jak konkrétně bychom se měli s minulostí vyrovnat (Odškodnit sudetské Němce? Zrušit komunistickou stranu?), a jaké nám to přinese výhody (mezi výhodami se bude často skvět naplnění nějaké hodnoty, např. sociálního smíru).

B. Afirmativní linie a formalismy

2. Je-li **teze označena jako plánová**, musí ji afirmace jako takovou pojmout. Pokud tomu tak není (a rozhodčí se ujistil, že nejde např. jen o chyby ve struktuře, tj. že v afirmativní linii skutečně nelze nalézt žádné vymezení problému, jeho příčiny, specifikaci plánu, ani žádné jeho výhody), záleží na reakci negace: Upozorní-li negace na porušení pravidel, vyhrává debatu (případně vyvrácení i věcné části takové vadné afirmativní linie metodou even if / i kdyby posoudí rozhodčí jako správnou strategii). Pokud však negace na chybu neupozorní, rozhodne rozhodčí podle toho, co v debatě zaznělo (tj. jako kdyby nešlo o plánovou tezi). Debatéři budou postiženi na bodech za obsah a strategii (zjevně nepochopili svou úlohu v debatě).
3. Obdobně se postupuje, pokud afirmací vymezený **problém s tezí nesouvisí**. Pokud na to negace upozorní, vyhrává debatu (vrhne-li se negace rovněž na vyvrácení věcné části linie, jde o dobrou strategii, zde vzniklé spory však nemají vliv na vítězství v debatě). Pokud negace na chybu neupozorní, rozhodne se debata podle toho, co v debatě zaznělo (tj. jako by problém s tezí souvisel). Rozhodčí ovšem ve zpětné vazbě na chybu upozorní a chyba by se měla rovněž projevit v bodovém hodnocení obsahu.

4. Rozhodčí budou vyžadovat, aby z afirmativní linie byly **zřejmé všechny 4 základní body** – problém, příčina, plán a výhody. Naopak nebudou vyžadovat, aby byly uvedenými slovy pojmenovány – inovativní řečnické obraty se pozitivně projeví v hodnocení stylu. Případné přeskokování mezi body se posoudí jako špatná strategie.
5. Je-li **teze formulována obecně** (jako např. ta pod bodem 1), předpokládá se, že si ji afirmace vymezením problému zúží, pokud ovšem nevybočí z teze. Vybočením z teze je také vymezení problému způsobem, který negace nemůže rozumně předpokládat (vězenství v Rovnickové Guineji).
6. Rozhodčí nebudou vyžadovat od debatérů uvedení kritéria. Naopak, uvedení **kritéria** značí nepochopení podstaty plánové debaty, což by rozhodčí měl postihnout jako špatnou strategii.
7. Rozhodčí rovněž nebudou vyžadovat **definice pojmů** obsažených v tezi. Definici nahrazuje u plánové debaty vymezení problému, který chce afirmace vyřešit. Definování pojmů z teze je v plánové debatě zbytečné a je špatnou strategií (ztráta času).
8. Rozhodčí budou očekávat **přiměřeně konkrétní plán**. Tedy takový, ze kterého jasně plyne, jaká opatření chce afirmace zavést. Nekonkrétní, nebo naopak zbytečně podrobný plán se projeví v hodnocení obsahu.
9. Afirmace musí navrhopvat změnu, **nesmí pouze bránit status quo** (současný stav). Může se ovšem inspirovat v jiné některé zemi, popř. v obdobné situaci, ve které opatření podobná těm navrhovaným „zabrala“. Prokáže-li negace, že navrhovaný plán se shoduje se současným stavem, vyhraje debatu (afirmace vlastně žádný plán nepřinesla).
10. Protože debata není strukturována na jednotlivé argumenty, nepřicházejí v úvahu ani klasické **závěry** ve vztahu k tezi. To nicméně neznamená, že argumentace bude prosta závěrů – pokud to není zcela zřejmé, měla by afirmace např. vysvětlit, proč jí uváděná příčina způsobuje vymezený problém, jak navrhovaný plán řeší příčinu problému, nebo jak tento plán povede k nastíněným výhodám. Stejně tak negace by měla vysvětlit, proč např. alternativní příčina problému, kterou objevila, je příčinou podstatnější, než ta, kterou objevila afirmace.
11. Odpadnutí PVDZ struktury rovněž neznamená, že strany jsou zproštěny povinností prokázat svá tvrzení. Naopak se očekává, že obě strany **dokazovat** budou (např. podstatnost problému, opodstatněnost příčiny, účinnost plánu, reálnost výhody). Lze např. ukázat, že plán již v některých zemích (analogických situacích) funguje a přináší takové nebo jiné výhody. Úroveň dokazování se hodnotí v rámci obsahu.

C. Negace a vítězství v debatě

12. **Afirmace si obhájí svoji linii, jen pokud obhájí všechny 4 základní body**. Naopak **negaci stačí zásadně zpochybnit byť jen jeden z nich**. Je však třeba, aby šlo opravdu o zásadní zpochybnění. Nestačí, že negace pouze afirmativní linii napadne. Zda k zásadnímu zpochybnění linie došlo, posoudí rozhodčí svým zdravým rozumem (srov. všechny body níže) a taky to rozumně odůvodní.
13. Není proto v zásadě strategickou chybou, pokud se **negace zaměří jen na některé ze součástí linie** (bude např. souhlasit s tím, že problém existuje, ale bude tvrdit, že plán jej neřeší). Stejně tak není strategickou chybou, pokud N1 napadne všechny body

linie, zatímco N2 se zaměří jen na ty, u nichž byla rehabilitace ze strany A2 nejslabší – v řadě případů půjde o nejlepší možnou strategii.

14. Od negace se neočekává **vlastní negativní linie**. Negace ovšem může přinést vlastní nevýhody plánu, a pak na jejich základě tvrdit, že plán přináší více škody než užitku.
15. Pro **vyvrácení problému** musí negace prokázat, že problém buď vůbec neexistuje, nebo je tak nepodstatný, že nestojí za to se jím zabývat. Nestačí pouze poukázat na jiné závažné (nebo dokonce závažnější) problémy.
16. Pro **vyvrácení příčiny** může negace buď prokázat, že příčina problém nezpůsobuje vůbec, nebo je zde jiná příčina, která by problém způsobovala i za předpokladu odstranění afirmativní příčiny (např. příčinou rozsáhlé korupce je sice možná nedostatečné zákonodárství, ale dokud nevybudujeme efektivní policii a trestní justici, budou nám sebelepší zákony k ničemu). Nestačí ovšem jenom poukázat na skutečnost, že problém má více příčin – to je totiž vlastnost většiny společenských problémů.
17. Pro **vyvrácení plánu** může negace buď dokázat, že plán příčinu neřeší (a tím neodstraní problém), nebo že plán nemůže fungovat. K vyvrácení nestačí pouhé tvrzení, že plán je drahý, nýbrž je třeba dokázat, že nestojí za investované finance. Stejně tak není korektním vyvrácením tvrzení, že plán v příslušných orgánech nemá šanci projít (politická situace je totiž proměnlivá).
18. Největší prostor má negace typicky při **vyvrácení výhod**. Zde lze tvrdit např., že plán nepřinese afirmaci přednesené výhody, nebo že tyto výhody jsou nepodstatné a naopak budou vyváženy jinými, podstatnějšími nevýhodami. Negace by měla ukázat, že plán přinese více škody, než užitku.